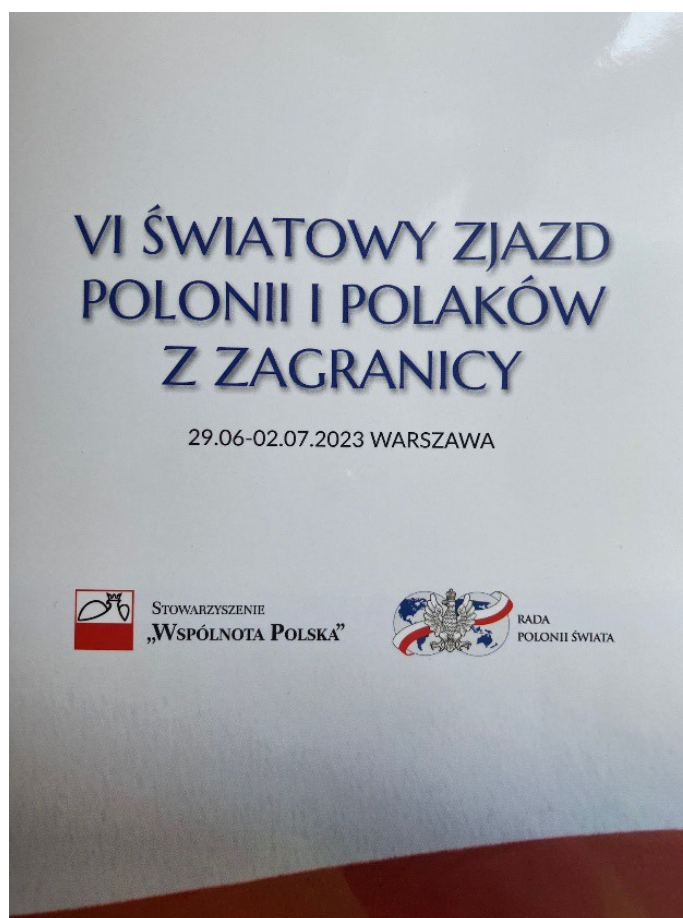

KOMUNIKAT # 17

VI ZJAZD POLONII I POLAKÓW Z ZAGRANICY 29 VI – 2 VII 2023 – WARSZAWA – PULTUSK

9 VIII 2023

Komunikat # 17 zawiera sprawozdanie z VI Światowego Zjazdu Polonii i Polaków z Zagranicy 29 VI – 2 VII 2023. Podczas pobytu w Polsce Prezes OHI został powiadomiony o możliwości wzięcia udziału jako delegat w w/w VI Zjeździe, w którym wziął udział razem ze swoją żoną, dr Joanną Jabłońską. Oboje stanowili reprezentację The Oskar Halecki Institute in Canada.

VI Światowy Zjazd Polonii i Polaków z Zagranicy 2023 został zorganizowany przez Radę Polonii Świata i Stowarzyszenie „Wspólnota Polska”. Zjazd miał dokonać oceny działalności środowisk polonijnych i Polaków na świecie, po pięciu latach od ostatniego V Zjazdu w 2018. W tegorocznym Zjeździe uczestniczyło ok. 350 delegatów z 40 krajów (bez reprezentacji Polaków z Rosji i z Białorusi z powodu wojny rosyjsko-ukraińskiej) oraz ok. 100 uczestników z Polski.

Dzień 1 – 29 VI 2023

Zjazd rozpoczęła zwyczajowo uroczysta Msza św. w Archikatedrze św. Jana na Starym Mieście w Warszawie. Arcybiskup Metropolita Warszawski, ks. Kazimierz Kardynał Nycz przewodniczył Mszy św. koncelebrowanej z biskupem Piotrem Turzyńskim, Delegatem Komisji Episkopatu Polski d/s Duszpasterstwa Polonii i Emigracji, ks. Leszkiem Kryżą, TChr, z Zespołu Pomocy Kościołowi na Wschodzie, w Karagandzie, oraz duszpasterze posługujący wśród środowisk polonijnych w różnych krajach (w tym m.in. z Wielkiej Brytanii – ks. dr Artur Strzępka i z Brazylii - ks. dr Zdzisław Malczewski,). Homilię wygłosił ks. Kazimierz Kardynał Nycz.

Następnie odbyła się w Sejmie RP sesja inauguracyjna VI Światowego Zjazdu Polonii i Polaków z Zagranicy. W sesji zabrali głos następujący mówcy:

Poseł Małgorzata Gosiewska – Wicemarszałek Sejmu RP

Minister Jan Dzierżyczak – Sekretarz Stanu, Pełnomocnik Rządu RP d/s Polonii i Polaków z Zagranicy

Jarosław Narkiewicz (Litwa) – Przewodniczący Rady Polonii Świata

Dariusz Piotr Bonisławski – Prezes Stowarzyszenia „Wspólnota Polska”

Minister Henryk Kowalczyk – Członek Rady Ministrów

Piotr Wawrzyk – Wiceminister Spraw Zagranicznych

Poseł Robert Tyszkiewicz (KO) – Przewodniczący Sejmowej Komisji Łączności z Polonią i z Polakami za Granicą

Senator Kazimierz Michał Ujazdowski – Przewodniczący Senackiej Komisji Spraw Emigracji i Polaków za Granicą

Ks. bp dr hab. Piotr Turzyński – Delegat Konferencji Episkopatu Polski d/s Duszpasterstwa Polonii i Polaków za Granicą

Małgorzata Kwiatkowska – prezes, Rada Naczelna Polonii Australijskiej

Ks. dr Zdzisław Malczewski (Brazylia) – przedstawiciel Polonii Ameryki Łacińskiej

Tadeusz Adam Pilat (Szwecja) – nestor ruchu polonijnego, organizator III, IV i V Zjazdu PiPzZ

Frank Spula (USA) – Prezes Kongresu Polonii Amerykańskiej (KPA)

Poseł Waldemar Tomaszewski – Przewodniczący Związku Polaków na Litwie, Poseł do Parlamentu Europejskiego

Janusz Tomczak (Kanada) – Prezes Kongresu Polonii Kanadyjskiej (KPK)

Edward Trusewicz (Litwa) – Prezydent Europejskiej Unii Wspólnot Polonijnych

Wszystkie wystąpienia były bardzo interesujące i podkreślały pracę i działalność Polonii oraz Polaków z Zagranicy na rzecz utrzymania tożsamości narodowej i dla dobra krajów osiedlenia. Z wystąpieniami można się zaznajomić na portalu Wspólnoty Polskiej - <http://www.wspolnotapolska.org.pl/zjazdpolonii/2023/index.php> (relacje video i fotoreportaże ze wszystkich dni zjazdu).

Wieczorem w Otrębusach, uczestnicy VI Światowego Zjazdu Polonii i Polaków z Zagranicy wzięli udział w pięknym koncercie Państwowego Zespołu Ludowego Pieśni i Tańca „Mazowsze”. W programie zabrakło jednak melodii i tańców ludowych z Krakowskiego.

Dzień 2 – 30 VI 2023

Drugi dzień Zjazdu był pełen wydarzeń. W spotkaniu w Kancelarii Prezesa Rady Ministrów (KPRM) wzięli udział m.in. Wicemarszałek Sejmu RP Małgorzata Gosiewska – Poseł na Sejm RP, Minister – członek Rady Ministrów Henryk Kowalczyk, Wiceminister Spraw Zagranicznych Piotr Wawrzyk, Prof. Przemysław Czarnek – Minister Oświaty i Nauki oraz Wiceminister Obrony Narodowej Wojciech Skurkiewicz. W imieniu Premiera RP Mateusza Morawieckiego aktu wręczenia Odznak Honorowych za Zasługi dla Polonii i Polaków z Zagranicy, dokonał minister Jan Dziędziczak, Pełnomocnik Rządu d/s Polonii i Polaków Zagranicą.

Obrady były prowadzone w postaci panelu oraz przemówień najważniejszych przedstawicieli strony rządowej. Czas przeznaczony na dyskusję był za krótki by rozwinąć lepiej tematykę obecnych zagrożeń, a także by podkreślić zróżnicowanie występujące wśród Polonii światowej ze względu na kraj pochodzenia. Premier RP Mateusz Morawiecki nie mógł wziąć udziału z powodu koniecznych i nie przewidzianych wcześniej ważnych spotkań w Brukseli.

Delegacja przedstawicieli Polonii na czele z Prezesem Jarosławem Narkiewiczem i z nestorem Polonii Tadeuszem Adamem Pilatem, złożyli wieniec na Grobie Nieznanego Żołnierza.

W Ogrodach Pałacu Prezydenckiego Prezydent RP Andrzej Duda i Agata Kornhauser-Duda spotkali się na lunchu z uczestnikami VI Zjazdu Polonii i Polaków. Prezydent RP objął w ten sposób zjazd Patronatem Honorowym.

W ogromnym upale para prezydencka przez dwie godziny dała możliwość wykonania indywidualnych zdjęć razem z nimi, z każdym z delegatów. Podczas prywatnych rozmów dziękowali oni każdemu delegatowi za pracę dla dobra Polonii i Polski w niełatwych warunkach współczesnego zróżnicowanego świata. Prezydent RP podziękował Polonii za świadczenie o Polsce i za podtrzymywanie tożsamości narodowej.

Wieczorem w ogrodach Domu Polonii Stowarzyszenia „Wspólnota Polska”, został wydany obiad na cześć Polonii (w formie bufetowej). Dało to możliwość do spotkań i wzajemnego zapoznania się delegatów i również organizatorów Zjazdu. Nasze spotkania objęły m.in. niezwykle spotkanie z Panią Anną Komorowską-Sławiec, członkiem Oddziału Warszawskiego „Wspólnoty Polskiej”, dobrze nam znaną z Jej pobytu podczas odsłonięcia Tablicy Smoleńsk 2010 i Katyń 1940 w kościele św. Jacka Odrowąża w Ottawie, z miłymi przedstawicielami Polonii szwedzkiej. Państwem Janem i Krystyną Andrzejewskimi, z Panem Tadeuszem Adamem Pilatem, którego poznałem podczas lat studenckich około 60 lat temu w Krakowie (pierwsze spotkanie po 60 latach) oraz z innymi delegatami, w tym z Kanady.

Dzień 3 – 1 VII 2023

Trzeci dzień Zjazdu odbył się w Domu Polonii w Pułtusku (w dawnym zamku biskupów plockich w Pułtusku). Delegaci i zaproszeni goście panelowi uczestniczyli w czterech sesjach tematycznych:

Organizacje polskie za granicą – Sukcesy i wezwania polskich mniejszości narodowych; Samorządność Polonii – status i sytuacja struktur polonijnych; Znaczenie polonijnej wspólnoty medialnej.

Kultura, oświata, duszpasterstwo – gwarantem tożsamości – Polonijna kultura – fundament ducha i tożsamości narodowej; Misja duszpasterstwa w umacnianiu wspólnoty polonijnej; Rola oświaty polskiej w ruchu polonijnym.

Młodzież polonijna – zaangażowanie i patriotyzm – Tożsamość narodowa młodzieży polonijnej – tradycyjnie i nowoczesnie; Rola młodzieży polonijnej w promowaniu polskości i więzi z Ojczyzną.

Sport, turystyka, przedsiębiorczość – Z polonijną turystyką bliżej Polski; Przyszłość sportu polonijnego; Polonijna przedsiębiorczość i inicjatywy gospodarcze.

Delegaci OHI wzięli udział w drugiej sesji nt. tożsamości gwarantowanej przez kulturę, oświatę i duszpasterstwo. W ramach panelu w tej sesji z ramienia Polonii Kanadyjskiej wystąpiła Pani Iwona Malinowska, Prezes Związku Nauczycielstwa Polskiego w Kanadzie, Wiceprezes d/s Polskich KPK. Duszpasterzami biorącymi udział byli czołowi duszpasterze polscy z Wielkiej Brytanii, z Azji Środkowej – z Karagandy i z Brazylii (znany mi ks. dr Zdzisław Malczewski, TChr, z Brazylii, którego miałem przyjemność poznać na Zjeździe USOPAŁ w Punta del Este, w Urugwaju w 2009, gdzie uczestniczyła delegacja Polonii Kanadyjskiej ze śp. Jerzym ks. Czarotoryskim). Paneliści podkreślili przede wszystkim znaczenie Kościoła polskiego na emigracji i wśród Polonii oraz edukacji dla utrzymania tożsamości narodowej Polonii z równoczesnym podkreśleniem wyzwań współczesności (społeczne podziały ideowe i wzrost postaw nietolerancji w stosunku do wiary).

Podczas wszystkich obrad i spotkań z przedstawicielami władz polskich, brakowało czasu na pytania i odpowiedzi (Q and A) i na otwartą dyskusję, która mogłaby zaowocować większą ilością wniosków. Mogło to też wpłynąć na zakres i pełniejsze sformułowania przyjętych postulatów Zjazdu.

Następnie odbyła się wspólna sesja końcowa VI Zjazdu p.t. „Jeden Naród – wspólnota wszystkich Polaków”. Sesję prowadził Jarosław Narkiewicz z Litwy, Prezes Rady Polonii Świata. W Prezydium tej sesji wzięli udział:

- Tadeusz Adam Pilat, nestor ruchu polonijnego, organizator III, IV i V Zjazdu
- Bożena Kamiński – Sekretarz Rady Polonii Świata
- Dominik Roszak – Wiceprezes Kongresu Polonii Kanadyjskiej, Wiceprzewodniczący Rady Polonii Świata
- Małgorzata Kwiatkowska – Rada Naczelna Polonii Australijskiej
- Dariusz Piotr Bonisławski – Prezes Stowarzyszenia „Wspólnota Polska”
- Edward Trusewicz – Prezydent Europejskiej Unii Wspólnot Polonijnych
- Elżbieta Korowiecka – Prezes Federacji Organizacji Polskich na Ukrainie

Następnie wystąpił Jan Badowski, dyrektor Departamentu Współpracy z Polonią, KPRM, który podkreślił znaczenie Polonii dla Polski i dla rozwoju tożsamości narodowej. Wyraził też podziękowanie dla działalności Polonii w świecie, w tym dla obrony imienia Polski i Polaków, co jest jednym z najtrudniejszych zadań dla Polonii.

Podsumowanie Zjazdu dokonali Tadeusz Adam Pilat i Zenona Bańkowska jako sekretarze Zjazdu. Natomiast zamknięcia obrad dokonali jako przedstawiciele organizatorów: Jarosław Narkiewicz, Przewodniczący Polonii Świata i Dariusz Piotr Bonisławski, Prezes Stowarzyszenia „Wspólnota Polska”.

Podczas Sesji końcowej VI Zjazdu przyjęto następujące rezolucje Sejmu Polonijnego:

- 1) Postulujemy, aby 20 milionów Polaków mieszkających poza granicami Polski, czyli 1/3 Narodu, znalazło właściwe miejsce w Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.
- 2) Postulujemy również, aby Kodeks Wyborczy dawał szansę na pełnoprawny udział w wyborach do władz Rzeczypospolitej Polskiej.
- 3) W szczególności postulujemy:
 - Przywrócenie wyborów korespondencyjnych za granicą jako formuły najważniejszej dla Polonii, która korzystała dotychczas z tej możliwości w ponad 95%.
 - Stworzenia w Polsce specjalnego okręgu wyborczego dla Polonii i Polaków z zagranicy, w której moglibyśmy wybierać przedstawicieli różnych partii politycznych nas reprezentujących.
- 1) Apelujemy, aby wszelkie decyzje dotyczące Polonii i Polaków Zagranicą zapadały ponad wszelkimi podziałami.
- 2) Przyszłością Polonii jest młodzież, toteż apelujemy do Rady Polonii Świata, aby wspólnie ze Stowarzyszeniem „Wspólnota Polska” i polskimi władzami w przyszłym roku zorganizować Światowy Zjazd Młodzieży Polonijnej. Apelujemy do organizacji polonijnych na całym świecie oraz organizacji i instytucji w Polsce o udzielenie tej inicjatywie wszelkiego poparcia.
- 3) Apelujemy o zwiększenie środków przeznaczonych na przyjazdy dzieci i młodzieży polonijnej do Polski.
- 4) Podczas II wojny światowej Polska i naród Polski były ofiarami hitlerowskich Niemiec. Uczestnicy Zjazdu pragną wyrazić ubolewanie z racji braku do tej pory rozwiązań w sprawie poniesionych wtedy strat. Jest najwyższy czas, aby sprawiedliwość w tym zakresie została osiągnięta.
- 5) Agresja Rosji prowadzona przy wsparciu Białorusi uniemożliwiła udział delegatów organizacji polonijnych z tych krajów. VI Zjazd Polonii i Polaków z Zagranicy solidaryzuje się z Rodakami mieszkającymi w Federacji Rosyjskiej i w Republice Białorusi. Uczestnicy Zjazdu wyrażają stanowczy protest przeciwko prześladowaniom polskich działaczy społeczno-kulturalnych w Białorusi, a w szczególności przeciwko skazaniu i uwięzieniu Andrzeja Poczobuta. Wyrażamy głęboki niepokój sytuacją środowisk polonijnych w autorytarnej Rosji. Jesteśmy przekonani, że Polacy w Federacji Rosyjskiej i w Republice Białorusi przetrwają ten trudny okres i przechowają polską tożsamość dla kolejnych pokoleń.

Większość postulatów była słuszna, ale zabrakło czasu na pełną i otwartą dyskusję. Nie podjęto na przykład sprawy Rzezi Wołyńskiej, zagrożeń z powodu wojny na Ukrainie, jak również sprawy (już nie podnoszonej) badań dawnej penetracji Polonii za czasów komunistycznych, która przyjęła współcześnie nową formułę hamowania działań patriotycznych wśród Polonii, a także ukrytą działalność kręgów antypolskich wśród i poza Polonią (działań różnego pochodzenia i o różnym zakresie). Pracowity dzień zakończył piknik nad brzegiem Narwi.

Dzień 4 – 2 VII 2023

VI Zjazd Polonii i Polaków z Zagranicy zakończyła uroczysta koncelebrowana Msza św. w Świątyni Opatrzności Bożej. Po Mszy św. przedstawiciele Polonii odwiedzili kryptę zasłużonych Polaków w tym groby Prezydentów RP na Uchodźstwie, w tym grób Ryszarda Kaczorowskiego, ostatniego Prezydenta RP na Uchodźstwie, który zginął 10 kwietnia 2010 pod Smoleńskiem.

Podczas zwiedzania krypty pomodliliśmy się przy grobie Zofii i Stefana Korbońskich, który był jednym z ostatnich Delegatów Rządu RP na Kraj po Powstaniu Warszawskim i zdołał przedostać się zagranicę by uniknąć pewnej śmierci z rąk komunistycznych.

Mieliśmy możliwość spotkania Delegatów z różnych stron świata w tym z Australii, jak znany nam z Forum Polonii w Toruniu - Pan Aleksander Oczak, Prezes Naszej Polonii, z Nowej Południowej Walii w Australii, Państwo Jan i Krystyna Andrzejewscy z Polskiego Komitetu Pomocy w Sztokholmie, ze Szwecji, delegaci z USA, a także z Francji, z Senegalu jak również z Tunezji.

Naszym zdaniem pomimo pewnych niewielkich problemów organizacyjnych, VI Zjazd Polonii i Polaków z Zagranicy należy ocenić bardzo pozytywnie. Wszystkim organizatorom należy się wielkie uznanie i podziękowanie. Zjazd przyniósł dobre rezultaty i umożliwił przede wszystkim szerokie spotkania środowisk polonijnych w kuluarach, jak również spotkanie z polskimi sferami rządowymi. Gospodarze i strona polska (w tym przedstawiciele Rządu RP) przyjęli reprezentację Polonii i Polaków z Zagranicy z wielkim uznaniem i serdecznością. Jest to dowodem, że obecny Rząd Rzeczypospolitej liczy się z głosem Polonii światowej, wspiera jej działania, co wpisuje się w patriotyczną formułę jego działalności w Polsce jak i poza jej granicami.

dr inż. Aleksander Maciej Jabłoński, Ph.D., P. Eng.
dr Joanna Jabłońska, M.D., F.R.C.P.S. (C)

Delegaci Instytutu Naukowego im. Oskara Haleckiego w Kanadzie

Ottawa, 9 sierpnia 2023